

موضوع مقاله:

آسیب شناسی فضای مجازی در خانواده ایرانی

استاد:

سرکار خانم محمدی

سر دبیر:

شهرزاد پاشایی

اعضای گروه صاحب الزمان:

سمیه غیائی - حسنی بریموندی

سال تحصیلی ۹۵-۹۶

مدرسه علمیه حضرت امام خامنه ای (حفظه الله)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع مقاله:

آسیب شناسی فضای مجازی در خانواده ایرانی

استاد:

سرکار خانم محمدی

سر دبیر:

شهرزاد پاشایی

اعضای گروه صاحب الزمان:

سمیه غیائی - حسنی بریموندی

سال تحصیلی ۹۵-۹۶

مدرسه علمیه حضرت امام خامنه ای (حفظه الله)

توسعه روز افزون فناوری اطلاعات و استفاده از این فناوری سبب به وجود آمدن عصر جدیدی در زندگی جوامع بشری گردیده است که به آن عصر دیجیتال یا انقلاب اطلاعاتی می گویند. ورود به این دوره نیازمند، تمهیدات و امکانات لازم می باشد که مهم ترین آن ها بستر سازی مناسب فرهنگی، اجتماعی و اخلاقی در جامعه می باشد. نخستین و مهم ترین اقدام در این مورد، لحاظ کردن چگونگی استفاده ی بهینه نرم افزار های فناوری اطلاعات و ارتباطات و استفاده از اینترنت در برنامه های آموزشی و نهادینه کردن در اجتماع و به ویژه خانواده است. آسیب شناسی پیامدهای کاربرد فضای مجازی در میان نسل های تربیت یافته در خانواده های سنتی ایرانی و نیز کشورهای اسلامی سبب نوعی هنجار شکنی و بحران هویت، شکاف نسل ها و اختلاف روانی و بی نظمی اجتماعی و مصنوعی شدن ارتباطات و از بین رفتن روابط اجتماعی صحیح، نقض حریم خصوصی افراد، از همه مهم تر تضعیف نهاد مستحکم خانواده و صله ارحام، انزوا و جرأت و جسارت ارتکاب جرم به خاطر ناشناخته بودن در محیط سایبری، ایجاد سردرگمی، اشاعه تولید غیر فرهنگی، ترویج ارزش های سبک زندگی غربی و ... را به صورت مستمر و پیوسته به وجود می آورد. در مقاله حاضر به پیامد های کاربرد فضای مجازی بر خانواده می پردازیم.

واژگان کلیدی: ۱- فضای مجازی ۲- اینترنت ۳- شبکه های اجتماعی ۴- خانواده.

1	مقدمه
3	فصل اول: کلیات
3	گفتار اول: کلیات
3	1- بیان و توضیح مساله
3	2- اهمیت و ضرورت تحقیق
4	3- پیشینه تحقیق
5	4- سوال اصلی
5	5- فرضیه های تحقیق
7	گفتار دوم: مفهوم شناسی
8	1- تعریف فضای مجازی
8	2- اینترنت
8	3- شبکه های اجتماعی
9	4- خانواده
10	فصل دوم: علل گرایش افراد به فضای مجازی از دیدگاه اجتماعی و فردی
10	گفتار اول- علل گرایش افراد به فضای مجازی از دیدگاه اجتماعی
10	1 - حفظ ارتباط با دیگران در عین تنهایی
10	2- میل برای فرار از محرک های تنش آور اجتماع
10	3- باورهای غیر منطقی و غیر سازشی افراد با اجتماع
10	4- اضطراب اجتماعی
11	5- گرانی و توزیع ناعادلانه ثروت
12	گفتار دوم- علل گرایش اعضای خانواده به فضای مجازی از دیدگاه فردی
12	1 - ضعف ایمان
13	2- احساس حقارت
13	3- عدم ارضای نیازها
13	4- بی هدفی و یأس در جوانان
13	5- ایجاد بحران اخلاقی
14	الف) فرار از منزل
14	ب) خودکشی
15	ج) طلاق
15	6- آشفتگی کانون خانواده
15	7- نوجویی و هیجان خواهی
16	8- میل به محبوبیت و خودشیفتگی
16	9- ایجاد حس پیشرفت و غرور
16	10- اعتیاد اینترنتی
17	فصل سوم: پیامدهای فضای مجازی بر خانواده ایرانی
17	گفتار اول- پیامدهای اجتماعی فضای مجازی بر خانواده
17	1. بازخوردهای فضای مجازی در فرهنگ خانواده
18	2- شکل گیری فرهنگ جهان وطنی
18	3- گسترش فرهنگ رسانه ای غربی
19	4- عدم ارتباطات رودرروی اجتماعی
20	5- کم رنگ شدن ارزش های اجتماعی
20	6- تضعیف اعتقادات و باور های اجتماعی و فرهنگی
21	7- ایجاد سردرگمی

نتیجه گیری

ارتباط از طریق فضای مجازی در سالهای اخیر جایگاه ویژه ای در بین نسل نوجوان و جوان ما باز کرده است . شبکه های اجتماعی در ابعاد مختلف زندگی افراد و در شکل دهی به هویت آنها و حتی در ابعاد اقتصادی ،اجتماعی ،و سیاسی هم تاثیر می گذارد .

نوجویی و هیجان خواهی ،عدم ارضای نیازها در خانواده ،بی توجهی والدین به حضور فرزندان ،تعامل انسان با شبکه های مجازی و احساس صمیمیت با افراد در شبکه های مجازی بیش از خانواده ،کسب اطلاعات جدید ،میل به محبوبیت و خود شیفتگی ،حفظ ارتباط با دیگران در عین تنهایی ،میل به فرار از محرک های تنش آور ،ایجاد حس پیشرفت و غرور را می توان از عوامل گرایش افراد به شبکه های اجتماعی مجازی در خانواده ایرانی نام برد. اعتیاد به اینترنت توسط فرزندان و حتی اعتیاد والدین به دنبال کردن سریال های ماهواره ای ، بی خوابی ، کم حوصلگی ، انزوا ، انحرافات اخلاقی فردی ، شکل گیری شایعات کذب ، بی هویتی ، جرات و جسارت به انجام کار های خلاف از طریق چت در سایت های اینستا و تلگرام و فیس بوک از پیامدهای منتهی به از هم پاشیدگی خانواده ها است. لزوم کنترل دولت بر فضای مجازی با وضع قوانین و آموزش دهی به خانواده های ایرانی و آگاه نمودن جوانان و نوجوانان از خطرات فضای مجازی علاوه بر کاربردهای مثبت آن و اینکه آن زمانی می تواند خطرناک باشد که افراد را به سوی زندگی سوق دهد که در آن می توانند با اتحاد نقشی فعال و خلاق به صورت جمعی و فردی در ساختن چیزی جدید سهیم باشند ، در فرایند هم آفرینی شرکت نکنند و به خود یابی خویشتن کمک نکنند.

این وسیله توانسته جامعه پذیری ارزشی و هنجاری جدیدی را برای نسل جوان و نوجوان ما به وجود بیاورد این فن اوری مدرن با پیامدهای فرهنگی و اجتماعی از جمله :کمرنگ شدن ارزشهای اجتماعی،تضعیف فرهنگهای بومی و سنتی ،تضعیف اعتقادات و باور های اجتماعی و فرهنگی و گاهی مذهبی،ترویج سطحی نگر بودن ،ایجاد سردرگمی،گسترش جرایم و بزهکاری اینترنتی و عملی،به خطر افتادن حقوق مادی و معنوی مولفان و مصنفان

، گسترش محصولات فرهنگی غربی و... شده است بدین منظور ذهن افراد جامعه را باید به پدیده نوظهور فضای مجازی معطوف ساخته و عوامل گرایش افراد در خانواده را مورد بررسی قرار داده و راهکارهای موثر برای بهبود شیار سازی جوانان و نوجوانان و والدین و مسئولین و مربیان و معلمان ارائه گردیده است تا افراد برای ورود به دنیای فن آوری و اطلاعات به معلومات کافی مجهز گردند و دچار مشکلات نشوند . ارتباط سالم در فضای مجازی و لزوم هوشیاری جوانان و خانواده ها نسبت به تهدیدات فضای مجازی در اولویت قرار دارد تا از انجام بسیاری از تهدیدات و جرایم و ارتباطات پنهانی جلوگیری شود باشد که این تحقیق موثر واقع گردد.

۱. آمدی، احمد، شرح غررالحکم و دررالحکم ج. ۵، انتشارات دانشگاه تهران، سال دهم، ۱۳۸۸.
۲. آزادی خواه، علی رضا جنگ نرم با تاکید بر نقش رسانه ها، ماهنامه خلیج فارس است. سال دهم، ۱۳۸۸.
۳. ابراهیم پور کومله سمیرا، خزایی کامیان، آسیب های ناپدید - شبکه های اجتماعی مجازی در کمین خانواده های ایرانی، تهران، ۱۳۹۰.
۴. احمدلو دهنوی، میثم، خوش نشین، محمدرضا، خوش نشین، زهره. چالش های فرهنگی - آموزشی عصر دیجیتال و ضرورت توجه به آموزش، چ ۷، ۱۳۹۳.
۵. انوری حسن، فرهنگ بزرگ سخن، قم، ۱۳۸۱.
۶. ایرانپور پرستو، میزان سواد رسانه ای و نقش آن در استفاده از رسانه های تعاملی، تهران، ۱۳۸۹.
۷. تقوی دامغانی، رضا، تاملات فرهنگی، چاپ اول، انتشارات نخیل، تهران، ۱۳۸۵.
۸. تقی زاده عباس، ارتقاء سواد رسانه ای زمینه کاهش آسیب های اجتماعی نوپدید، تهران، ۱۳۸۹.
۹. خزایی، کامیان، آسیب های نو پدید بر فضای مجازی، همایش اینترنت و نقش آن در خانواده، ۱۳۸۹.
۱۰. درویشی متولی، حسین، موعد گرایی و جهانی شدن فرهنگ، نشریه مشرق موعود، ش ۱۱، ۱۳۸۸.
۱۱. رافعی، مصطفی، نظام الاسره عندالمسلمین و المسيحیین فقها و قضا، قم، ۱۳۶۹.
۱۲. رحمان زاده سیدعلی، کارکرد شبکه های اجتماعی در عصر جهانی شدن، تهران، ۱۳۹۳.
۱۳. سالاری فر، محمدرضا، بهداشت روانی با نگرش به منابع اسلامی، چ ۳، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه قم، ۱۳۹۳.
۱۴. سلگی مهدی، تاثیر شبکه های اجتماعی و فضای مجازی در خانواده و راهکارهای مقابله با آثار سوء آن، تهران، ۱۳۹۵.
۱۵. شایگان داریوش، افسون زدگی جدید، ترجمه فاطمه ولیانی، تهران، ۱۳۸۱.

۱۶. شربتیان، محمدحسن، بخارایی، احمد. یامدهای اجتماعی آسیب شناختی اینترنت، سال هشتم شماره ۷۹، ۱۳۹۳.
۱۷. شرقی، محمدرضا، آناتومی خانواده متعادل، چاپ ۱۰، انتشارات انجمن ولیاء و مربیان، تهران، ۱۳۸۴.
۱۸. ضیایی پرور، حمید، جنگ نرم: به ویژه جنگ رسانه ای، تهران، ابرار معاصر، ۱۳۸۶.
۱۹. طارمی محمد حسین، فضای سایبری و آسیب ها و مخاطرات ، ۱۳۸۸، قالب دسترس <http://www.mosharerdestan.blogfa.com>
۲۰. طهماسبی احمد، شیخون فرهنگی، انتشارات یاقوت، قم، ۱۳۸۱.
۲۱. کرماشایی، فائزه ، بررسی اعتیاد و اینترنت و فضای مجازی بین خانواده و جوانان ، همایش ملی صنایع فرهنگی و نقش آن در توسعه پایدار ، ۱۳۹۰
۲۲. کریمی، غلامرضا، ارتباط فرهنگی بین المللی و تامین امنیت جهانی، فصلنامه سیاست ، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دوره ۱ تا ۴، ۱۳۹۰
۲۳. عزیزی، مهدی، اعتیاد و اینترنت، نشریه خیبر، ۱۳۸۱
۲۴. فاخری، علیرضا، اخلاق خانواده ، مرکز چاپ ستاد نمایندگی ولی فقیه، ۱۳۸۶ معتضدی نژاد، کاظم، ارتباط در جهان معاصر، تحول اندیشه عملکرد های ارتباطی ، تهران، نشر مشهد، ۱۳۸۸.
۲۵. قامت بلند حمید، نشریه تخصصی اجتماعی بهروزی ، تهران، ۱۳۹۰.
۲۶. معید فر، سعید، اعتیاد اینترنتی ، علل و پیامدهای آن، فصلنامه رسانه، سال شانزدهم، ش ۳، قابل دسترس <http://www.normags.com>
۲۷. محمدوند، علی، نقش فناوری اطلاعات IT و سیستم پلیس و فضای مجازی جرایم با رویکردهای راهبردی، کنفرانس مدیریت و فناوری و اطلاعات و ارتباطات، ۱۳۸۵.
۲۸. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر همراه (خلاصه تفسیر نمونه). ج ۳. ۴، نرم افزار مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، ستاد کانون های فرهنگی و هنری مساجد کشور، نشر دوم
۲۹. مصباح یزدی محمدتقی، تهاجم فرهنگی، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم، ۱۳۸۰.

۳۰. معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در قرارگاه ثارالله، نفوذ و استحاله، تهران، ۱۳۹۰.

۳۱. موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره). Moshavereh.org.

۳۲. هیوبرت دریفوس، نگاهی فلسفی به اینترنت، تهران، ۱۳۸۹.

۳۳. یادداشت روزکلار، راهکارهای برخورد با آسیب های شبکه اجتماعی، تهران، ۱۳۹۴.